

KULCS
magyar nyelv és irodalom (2015-2016)

8. osztály

1. Javítsd ki a helyesírási hibákat! (20 pont)

Az esőerdő fái a csapadékképzésben is fontos szerepet játszanak, ugyanis a gyökereiken keresztül magukba szívott talajvizet folyamatosan párologtatják. Az ebből keletkező esőfelhők az egész Földön szétterülnek, például még Észak-Európa fölé is eljutnak. Az esőerdők irtásával a nekik köszönhető csapadék- és felhőképződés is elvész a Föld számára, ami tovább növeli az üvegházhatást, ezzel együtt pedig hozzájárul a globális felmelegedéshez.

Az erdőirtás a fakitermelés, a mezőgazdasági területek növelése, az urbanizáció növekedése miatt világszerte gyorsul. A trópusi esőerdők égetése nemcsak az adott területen vezet ökológiai katasztrófához, hanem a felszabaduló szén-dioxid nagyban hozzájárul a globális felmelegedési válsághoz.

2. Tedd ki a mondatok végére megfelelő írásjelet! Állapítsd meg a mondatok fajtáját tartalmuk szerint! (10 pont)

- a) Ma reggel te hozz kenyeret és tejet! – felszólító mondat
- b) Jaj, ma estig rettentően sok a dolgom! – felkiáltó mondat
- c) Elmegyek gyümölcsért a közeli piacra. – kijelentő mondat
- d) Kinek vigyem el a csomagot? – kérdő mondat
- e) Bárcsak hamar június lenne! – óhajtó mondat

3. Egészítsd ki a szavakat a megfelelő betűvel! J vagy ly? (10 pont)
zsálya, tutaj, bója, zsendely, gally, aszály, boglya, bagoly, gálya, bájos

4. Alkoss 4 foglalkozásnevet -ász, -ész képzővel! A kapott szavakkal alkoss mondatot! (8 pont)

pl. halász, vadász, kertész, gépész

+ mondatok szerkesztése az alkotott szavakkal.

5. Illessz -val, -vel ragot a következő szavakhoz! (12 pont)

méhvel, sahhal, tollal, gallyal, Félixszel, %-kal, Molière-rel,
Kossuthal, Babitscsal, Széll-lel, Bachhal, Goethe-vel

6. Nevezd meg az alábbi művek szerzőit! (8 pont)

- a) Balassi Bálint: Hogy Júliára talál
- b) Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez

- c) Janus Pannonius: Pannónia dicsérete
- d) Gárdonyi Géza: Egri csillagok
- e) Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem
- f) Csukás István: Keménykalap és krumpliorr
- g) Vörösmarty Mihály: Ábránd
- h) Kölcsey Ferenc: Himnusz

7. *Elemezd Kölcsey Ferenc Himnusz című költeményét! (8 pont)*

Kölcsey Ferenc *Himnusz* című költeményét 1823. január 22-én írta. A magyar irodalom egyik legjelentősebb alkotása, melynek alcíme *A magyar nép zivataros századaiból*. A költő Istent szólítja meg a versben egyes szám 2. személyben. Hozzá fohászkodik, s kér az egész magyar nemzet számára megváltást, áldást. Január 22-e – a Himnusz megírásának tiszteletére – a magyar kultúra napja.

8. *Párosítsd az alábbi szereplőket és műveket! (5 pont)*

Szemérmertes Erzsók – A helység kalapács
 Dobó István – Egri csillagok
 Zrínyi Miklós – Szigeti veszedelem
 Döbrögi úr – Lúdas Matyi
 Edward király – A walesi bárdok

9. *Határozd meg a romantika fogalmát! Nevezd meg képviselőit! (6 pont)*

A romantika egységes korstílus, ami több művészeti ágra együttesen terjedt ki. Kialakulásának időszaka a 18. század vége, virágkora a 19. század első fele, a század második felében a késő romantika és a romantikából kiinduló irányzatok voltak jelentősek.

A romantika először a német irodalomban jelentkezett a klasszicizmussal együtt és azzal kölcsönhatásban. A romantika irodalmának egyik fő ismérve a klasszicizmus-ellenesség. Központi témája a szabadság eszméje és vágya, az egyén, az individuum előtérbe kerülése, az önkifejezés szabadsága áll. Történelmi háttérét a francia forradalom, majd a napóleoni háborúk okozta kiábrándultság szolgáltatja.

Magyarországon a romantika egyes tartalmi jegyei már a XIX. század első éveiben jelentkeznek, de átütő érvényesülése a magyar irodalomban csak 1817 körül következik be, elsősorban Kölcsey nevezetes fordulatával. A magyar romantikus irodalom legnagyobbjai: Kölcsey és Vörösmarty.

A nemzeti törekvések már 1780—1790 között, II. József politikájának ellenhatásaként felerősödtek, és főként az 1790-től kibontakozó nemzeti drámairodalmunkban kaptak hangot, pl. Kisfaludy Károly és Katona József révén. Az ő

életművük egészében azonban még nem része a romantikának.

10. Honnan az idézet? Nevezd meg a mű szerzőjét és címét! Az a, b, c idézeteknek írd le a folytatását is 3-4 sorban! (13 pont)

- a) Értünk Kunság mezein / Ért kalászt lengettél,
Tokaj szőlővesszein
nektárt csepektettél.
Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sáncára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Kölcsey Ferenc Himnusz

- b) Seregben tündöklő és fénlő frissesség,/ Éntülem s Istentül legyen már békesség!
Sok jó vitéz legény kiket felemeltem,
S kikkel sok jót tettem, tartottam, neveltem,
Maradjon nálatok jó emlékezetem,
Jusson eszetekbe jóttétemrül nevem!

Balassi Bálint: Búcsúja hazájától

- c) Az nem lehet, hogy ész, erő,/ És oly szent akarat / Hiába sorvadozzanak....
Egy átoksúly alatt.

Még jőni kell, még jőni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százerek ajakán.

Vörösmarty Mihály: Szózat

- d) És lett a zenére/A szemérmes Erzsók / Teremében nagy vigadalom .
Petőfi Sándor: A helység kalapácsa
- e) Halhatatlan sereg levegőn megállta,/ Csak maga Gábriel Szigetben leszálla...
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem

Összesen: 100 pont